

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

Кафедра автомобільних доріг, геодезії та архітектури сільських будівель

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ І ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»
ДЛЯ БАКАЛАВРІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 193 «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»**

Полтава – 2019 рік

Методичні рекомендації і програма виробничої практики освітньої програми «Геодезія та землеустрій» для бакалаврів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Полтава. 2019 р.

Розробники: Шарий Г.І., д.е.н., професор.
Єрмоленко Д.А, д.т.н., професор
Щепак В.В., к.т.н., доцент

Методичні рекомендації і програма виробничої практики затверджено на засіданні кафедри автомобільних доріг, геодезії, землеустрою та сільських будівель

Протокол від «__» _____ 2019 р. № ____

Узгоджено з гарантом _____ Г. І. Шарий

В. о. завідувач кафедри автомобільних доріг,
геодезії, землеустрою та сільських будівель _____ Г. І. Шарий

Схвалено вченою радою ННІ Архітектури та будівництва

Протокол від «__» _____ 2019 р. № ____

Голова вченої ради

«__» _____ 2019 року _____ О.Є. Зима

©Шарий Г.І., Єрмоленко Д.А., Щепак В.В.2019 рік

© Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка, 2019 рік

ВСТУП

Раціональне використання і охорона земельних ресурсів, завершення земельної реформи, реалізація проблем розвитку земельних відносин вимагає підготовки спеціалістів, які б володіли глибокими теоретичними знаннями, практичними методами роботи, здатними використовувати на виробництві сучасні інноваційні технології та наукові знання.

Важливою складовою частиною в системі підготовки землевпорядних кадрів є практичне навчання студентів, спрямоване на закріплення ними теоретичних знань і отримання необхідних практичних навиків. За період виробничої практики студенти III курсу мають змогу випробувати свої знання з геодезичних робіт, землевпорядного проектування, земельного кадастру і земельного права в умовах виробництва.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Завданням виробничої практики студентів є:

- поглиблення і закріплення студентами теоретичних знань зі спеціальних дисциплін;
- ознайомлення із структурою і організацією землевпорядних і кадастрових робіт у здійсненні земельної реформи (встановлення меж територій населених пунктів і сільських (селищних) рад, роздержавлення і приватизація земель, формування землеволодінь і землекористувань на умовах оренди земель);
- вивчення досвіду виконання в умовах виробництва земельно-оціночних робіт;
- ознайомлення або участь у виконанні підготовчих робіт при складанні проектів землеустрою щодо організації території сільськогосподарських підприємств, які розробляються обласними науково-дослідними і проектними інститутами землеустрою, іншими проектними організаціями і установами, які мають для цього відповідні ліцензії;
- участь у виконанні знімальних геодезичних робіт, перенесенні проектів у натуру (на місцевість);
- ознайомлення з матеріалами погодження і затвердження технічної документації з виконання земельно-кадастрових робіт, проектів землеустрою;
- ознайомлення (вивчення) з досвідом використання сучасних програм і комп'ютерних технологій, множинної техніки при виконанні землевпорядних робіт за допомогою сучасних геодезичних приладів, зокрема системи GPS, електронних тахеометрів;
- збір матеріалів для студентської науково-дослідної роботи.

МІСЦЕ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Для проходження виробничої практики студенти направляються в проектні інститути, підприємства та державні установи, де виконуються

землевпорядні, земельно-кадастрові роботи. Місця практики визначаються відповідно до двосторонніх договорів між університетом і виробничими організаціями (базами практики).

Базами практики можуть бути:

- обласні науково-дослідні і проектні інститути землеустрою;
- головні обласні управління Держземагенства України;
- районні відділи Держземагенства України;
- обласні регіональні філії ДП ЦДЗК та їх районні відділення;
- проектні і вишукувальні інститути та підприємства, які за наявності відповідних ліцензій мають право виконувати землевпорядні та земельно-оціночні роботи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Деканат будівельного факультету та кафедра автомобільних доріг, геодезії та архітектури сільських будівель за два-три місяці до початку практики визначають бази проходження практики і укладають відповідні договори з виробничими організаціями. Договором передбачаються кількість практикантів, умови влаштування студентів на період практики, зобов'язання сторін, очікувані види робіт, можливість одержання матеріалів для складання технічного звіту, умови дотримання техніки безпеки й охорона праці.

Керівники практики від навчального закладу призначаються наказом ректора за поданням деканату факультету і випускової кафедри. Керівники практики від виробництва призначаються наказом по базі практики з числа фахівців, які мають великий досвід проектної роботи і здатні організувати практичну підготовку студентів.

Керівник практики від навчального закладу:

- улаштовує студентів на практику й узгоджує питання її проходження з базами практики;
- залежно від передбачуваних видів робіт складає календарний план їх виконання, який узгоджує з керівником практики від виробництва і студентами;
- забезпечує і перевіряє виконання студентами програми і календарного плану практики;
- визначає напрям науково-дослідної роботи студента.

Керівник практики від виробництва:

- забезпечує контроль за виконанням студентами правил внутрішнього трудового розпорядку у проектній організації, установі;
- контролює виконання студентами програм практики;
- розглядає технічний звіт студентів про проходження практики, готує характеристику щодо виконання студентами виробничих завдань і їх відношення до роботи;

- здійснює контроль за веденням студентами щоденника про проходження практики;
- забезпечує виконання студентами вимог щодо охорони праці і техніки безпеки на робочому місці.

Базові організації надають студентам робочі місця і роботу, які були б погоджені з програмою практики, знайомлять з підприємством, організацією і технологією виробництва, забезпечують виробничо-технічне керівництво, надають можливість зібрати матеріали для підготовки технічних звітів і виконання наукової роботи.

ПЕРЕЛІК РОБІТ ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

З геодезичних робіт при землеустрої:

- виконання геодезичних знімальних робіт з використанням сучасних геодезичних інструментів і приладів;
- корегування планів землекористувань сільськогосподарських підприємств минулих зйомок;
- складання планів землеволодінь і землекористувань, визначення площ земельних ділянок з використанням комп'ютерних технологій і прогресивних методів;
- складання розбивних креслень і перенесення проектів землеустрою в натуру (на місцевості).

Із землепорядного проектування:

- участь у складанні схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних утворень;
- участь у складанні проектів відведення земельних ділянок юридичним і фізичним особам, проектів формування землеволодінь і землекористувань сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, садівничих товариств тощо;
- виконання підготовчих робіт для складання проектів організації території сільськогосподарських підприємств, збір і аналіз вихідних матеріалів, складання планів землекористувань;
- участь у проведенні землепорядного та інших обстежень земель.

Із земельного кадастру:

- збір інформації з виконання робіт із земельного кадастру;
- участь у роботі з проведення грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення;
- виконання робіт з підготовки державних актів на право власності і користування землею, договорів оренди землі та їх реєстрації.

Студент в період практики зобов'язаний ознайомитися з порядком правового забезпечення і обґрунтування землепорядних проектів, виконання земельно-кадастрових робіт, власності і землекористування землею.

Протягом практики необхідно взяти участь не менше, ніж у двох-трьох цих або інших видах робіт з геодезії, землепорядного проектування і земельного кадастру.

ЗВІТНІСТЬ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

По завершенні виробничої практики студент оформляє всю документацію і не пізніше як за 10 днів після початку занять на IV курсі подає на кафедру щоденник, посвідчення про відрядження, технічний звіт, характеристику з виробництва та інші матеріали.

Ведення щоденника проходження практики

Щоденник виробничої практики є основним документом, який характеризує роботу студента протягом усього періоду практики. У ньому щоденно записуються види виконаних робіт, їхній стислий зміст, способи і витрачений час на виконання. У щоденнику віддзеркалюються труднощі, які виникли при виконанні тих чи інших завдань, позитивні моменти, які мали місце в роботі впродовж дня, недоліки в теоретичній підготовці та організації практики.

Щоденник періодично перевіряється керівниками від виробництва і навчального закладу. Після завершення роботи щоденник повинен бути підписаний студентом, керівником виробничого підрозділу і засвідчений печаткою

Зразок титульного аркуша та форма, за якою ведеться щоденник, наведені в дод. 1, 2.

Науково-дослідна робота

Поряд з виконанням виробничих завдань студент проводить науково-дослідну роботу, основними завданнями якої є:

- поглиблення теоретичних знань за фахом;
- освоєння методики виконання проектних робіт із землепорядного і земельного кадастру;
- виконання досліджень по одному з питань наукової тематики кафедри, яка здійснює керівництво практикою;
- написання реферату.

Тема досліджень погоджується з керівником практики і повинна бути ув'язана зі змістом землепорядних робіт, які виконує студент на практиці. У рефераті з науково-дослідної роботи студент висвітлює такі питання:

- мета і завдання досліджень;
- характеристика вихідних матеріалів об'єкта досліджень; методика досліджень;
- зміст і результати досліджень;
- висновки та пропозиції щодо використання результатів досліджень при складанні проектів землеустрою тощо.

Акуратно оформлений реферат (з кресленнями, графіками, розрахунками, списком літератури тощо) включається в технічний звіт про практику.

Виробнича характеристика студента

Виробнича характеристика студенту видається інститутами, проектними організаціями та установами, де він проходив практику. У характеристиці відображаються:

- терміни проходження практики;
- види й обсяги робіт, виконані в період практики;
- якість виконаних робіт і виробничих доручень;
- взаємовідносини студента з колективом виробничого підрозділу;
- оцінка практики (за 5-бальною системою).

Характеристика обов'язково повинна бути підписана керівником проектної організації або керівником практики від виробництва і засвідчена печаткою.

Технічний звіт про виробничу практику

Технічний звіт про проходження практики повинен мати такі дані.

1. Мета, завдання практики, термін практики.
2. Місце практики (назва інституту, відділу, організації, установи).
Структура і організація робіт бази практики.
3. Посада, яку займав студент на виробництві, тривалість роботи.
4. Об'єкти, де виконувалися студентом виробничі завдання.
5. Види й обсяги виконаних робіт по етапах і тривалість їх виконання (узгоджуються зі щоденником).
6. Методи і зміст виконання окремих видів робіт із землевпорядного проектування, земельного кадастру, геодезичних робіт при землеустрої.
7. Відомості про участь студента у громадському житті виробничого колективу підрозділу.
8. Позитивні і негативні сторони організації практики.
9. Побаження студента щодо вдосконалення навчального процесу зі спеціальних дисциплін, які виникли в період проходження виробничої практики і на які слід звернути увагу кафедр при теоретичному навчанні.

До технічного звіту додаються копії графічних матеріалів, таблиць і розрахунків, виконаних студентом в період практики.

Звіт повинен бути грамотно написаний, оформлений згідно із встановленими вимогами.

Загальний обсяг звіту – 20 – 25 сторінок.

Оформлення технічного звіту про виробничу практику

Належно складений і оформлений технічний звіт разом з характеристикою, щоденником та іншими матеріалами підшивається в обкладинку або папку в такій послідовності:

- титульний аркуш (дод. 3);
  - коректурний аркуш для зауважень керівника;
  - зміст звіту;
  - вступ;
  - місце проходження практики;
  - види виконаних робіт;
  - висновки та пропозиції;
  - список використаної літератури (приклад оформлення наведено в дод. 4);
- Додатки: - посвідчення про відрядження;
- щоденник проходження виробничої практики;
  - виробнича характеристика;
  - реферат з науково-дослідної роботи;
  - технічна документація тощо.

Після перевірки технічного звіту керівником практики від навчального закладу і виправлення зауважень студент захищає технічний звіт у комісії, яка призначається на кафедрі.

За результатами діяльності студента в період виробничої практики, змісту і оформлення звіту про практику, якості доповіді та відповідей на запитання, оцінки про роботу з виробництва комісія дає підсумкову оцінку практики студента.

Отримання незадовільної оцінки або неподання звіту про практику призводить до повторного її проходження або відрахування з університету.

Приклад оформлення титульного аркуша щоденника про проходження
виробничої практики

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Кафедра _____
_____

ЩОДЕННИК
з проходження виробничої практики

В _____

(назва підприємства, установи)

_____ (район)

_____ (область)

з _____ по _____ 20__ р.

Студент _____

_____ (ПІБ)

Керівник _____

_____

Приклад оформлення титульного аркуша звіту про виробничу практику

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Кафедра _____
_____

ТЕХНІЧНИЙ ЗВІТ

про проходження виробничої практики

із _____

в Полтавському районному відділі Держземагенства
в Полтавській області

(з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.)

Склав _____
_____

Керівник:

Звіт подано
на кафедру _____
_____ 20__ р.

Полтава 20__ р.

Приклад оформлення списку літератури
та пропонована література для поглибленого вивчення практичних знань

1. Добряк Д.С. Стан і перспективи розвитку землеустрою в Україні, 2002.
2. Новаковський А.Я., Третяк А.М. Теоретичні основи сучасного землеустрою, 2009.
3. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами. – К, 1998.
4. Третяк А.М. Наукові основи землеустрою. – К, 2002.